

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000453

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-02-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сюн Яхуань ...

2. Yahuang Xun

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9760-6890

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 26-03-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7697

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Мистецтво сопрано як виконавський феномен: національні та мовностильові пріоритети
2. Soprano art as a performing phenomenon: national and linguisticstylistic priorities

Реферат:

1. Мистецтво сопрано як виконавський феномен на сучасному етапі потребує певного переосмислення. Виявилось, що його історія та статус у сучасному виконавстві не такі вже й очевидні, навіть для фахівців. Семантика тембру, затребуваність композиторами в новітній час та їх вплив на мовностильову естетику сопрано як уособлення жіночих образів й досі не висвітлені в повній мірі, з урахуванням багатства національно-стильових контекстів. На ґрунті вивчення музикознавчих праць китайських (Інь Пін, У Цзин, Чжан Ке, Цуй Баоя), українських (О. Стахевич, В.Гіголаєвої, О. Маркової, О. Шуляр) та європейських вчених (W.E. Brown, S. Cotton, L. Manén, E. Giudici, F.Thomas, P. Tosi) відбувається пошук балансу між європейським досвідом вокального мистецтва як вершинним досягненням та збереженням національних традицій (зокрема, китайського та українського). Проблемне коло дисертації окреслено на ґрунті: 1) історико-культурного порівняння китайської («рідної») та європейської («чужої») традицій; 2) української камерно-

вокальної музики, в якій співачка репрезентує ліричний спосіб авторської рефлексії, уособлює архетип жінки. Першочерговим чинником порозуміння між всіма суб'єктами камерно-вокальної комунікації слугує символ – специфічна мова міфопоетичної свідомості людини. В музиці символ розгортається як результат авторської семіосфери, маркер стилю мислення (через звукові структури та їх версіфікацію). Поєднуючи Logos (вербальну мову) та Sonos (інтонаційну сферу), символ «згортає» суб'єктивний образ людини та об'єктивне «суголося світу» в унікальний звуко-космос буття. Отже, актуальність теми засвідчили: брак праць з проблем тембрової персоніфікації сопрано та музичної символіки вокальної музики ХХ ст., які ще не були предметом ґрунтовної розробки у музикознавстві; установка на поглиблення жанрово-стильової парадигми концертно-камерного репертуару вокалістів, що становить наскрізну тенденцію вищої освіти; потреба осмислення китайськими виконавцями когнітивних механізмів європейської вокальної музики ХХ ст. при її відтворенні в концертній практиці та науковому дискурсі. Об'єкт дослідження – вокальне мистецтво в єдності композиторської та виконавської практики. Феномен мистецтва сопрано складає предмет дослідження, що розглядається в контексті національних та мовно-стильових пріоритетів його розвитку. Мета дослідження – виявити специфіку мистецтва сопрано через порівняння мовно-стильових та національних пріоритетів розвитку цього виконавського феномена в культурі минулого та сьогодення. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що у музикознавстві вперше: висвітлено статус (місію) мистецтва сопрано як виконавського феномена, який через тембро-образ персоніфікує жіночу іпостась світу та узагальнює вокальні візії жіночих образів в наскрізний архетип світової культури; з'ясовано специфіку мистецтва сопрано через порівняння мовно-стильових та національних пріоритетів розвитку цього феномена в культурі минулого та сьогодення; запропоновано аналіз національних вокальних традицій Європи та Китаю крізь призму мистецтва сопрано, що виявив певний історико-культурний паралелізм їх розвитку; здійснене порівняння мистецтва сопрано в контексті національних традицій Європи та Китаю окреслило історико-культурний ландшафт їх розвитку та з'ясувало ментальні мовно-стильові механізми в процесі засвоєння співаками «чужої» культури; акцентовано значення теорії музичного символу та китайської символології, яка безпосередньо впливає на композиторське мислення та авторську семіосферу вокальних творів і слугує когнітивним інструментом вокаліста при вивченні іншонаціонального твору; обґрунтовано шлях до розуміння та інтерпретації іншомовних вокальних творів через дешифрування музично-поетичної символіки (мовно-стильові комплекси), що увиразнює когнітивну складову виконавської творчості; виявлено семантику тембрової персоніфікації сопрано в контексті мовно-стильової репрезентації української та китайської картин світу; розкрито роль тембрової персоніфікації сопрано як усталеної системи, що еволюціонує разом з композиторським мисленням та жанрово-стильовими умовами музичного мистецтва; виявлено специфіку втілення вокальної лірики в творах символістського спрямування через гендерну дихотомію «чоловіче/жіноче» (на матеріалі солоспівів Б. Лятошинського та раннього вокального циклу Леся Дичко). Отримали подальший розвиток: тлумачення музично-поетичної символіки у вокальних творах українських та китайських композиторів; концепт «культурно-стильовий ландшафт» (О. Коноров) для екстраполяції на специфіку мистецтва сопрано. Уточнено: національні особливості вокального мистецтва європейської та китайської національної традиції (як кардинальні відмінності, так і «точки перетину»); алгоритм аналізу вокально-професійних засад мистецтва сопрано та його критерії.

2. The study of the singing voice is the “point of countdown” for scientific knowledge of vocal art, both in the historical plane and in modern artistic representations. The type of singing voice is an objective source of value-semantic characteristics of music that personify the human world, both in the system of national tradition and in the composer's style. The phenomenon of the soprano at the modern level of its cognition by historians and practitioners of art requires a certain rethinking. It turned out that its history and status in modern performance were not so obvious, even for specialists. The semantics and the timbre personification of soprano, the genre-semantic range of the soprano, their demand for composers have not yet been fully covered, taking into account the wealth of national-stylistic contexts of the art of singing. Based on the study of musicological works by Chinese (Yin Pin, Wu Jing, Zhang Ke, Cui Baoya), Ukrainian (O. Stakhevych, V. Gigolaeva, O. Markova, O. Shulyar) and European (W.E. Brown, S. Cotton, L. Manén, E. Giudici, F. Thomas, P. Tosi) scholars, a balance is sought between

European experience and the preservation of national traditions of vocal art (in particular, Chinese and Ukrainian). In the dissertation the identified problem circle “composer – singer – vocal language – timbre personification of the soprano” is highlighted: 1) on the basis of a historical and cultural comparison of Chinese (“native”) and European (“foreign”) traditions, which are actively studied, assimilated and integrated into the creative work of modern Chinese performers; 2) on the material of Ukrainian chamber and vocal music, which focuses on the singer's mission to represent the lyrical essence of the music as an author's reflection or concert representation of female images. Another circle of problem is the linguistic and stylistic specificity of the chamber-vocal genre as a separate "niche" of vocal performance. The topicality of the topic is confirmed by such factors as: • lack of works on the problems of soprano timbre personification in the light of the musical symbolism of vocal music of the 20th century, which has not yet been the subject of thorough development in Chinese musicology; • installation on the conscious deepening of the genre-style paradigm of the concert-chamber repertoire of vocalists, which is a general trend of higher musical education. Thus, the relevance of the topic of the proposed dissertation lies in the absence of a systematic study in musicology that would generalize the specifics of the art of the soprano as a performing phenomenon of new European music, determine its historical role and mission in the present. The second factor in the relevance of the topic is the understanding of the urgent need for Chinese performers to clarify the cognitive mechanisms of European vocal music of the 20th century in the process of its reproduction in concert practice and scientific discourse. The object of research is vocal art in the unity of compositional and performing practice. The phenomenon of the art of the soprano is the subject of research, which is considered in the context of national and linguistic and stylistic priorities of its development. The purpose of the study is to identify the specifics of the art of soprano through a comparison of the linguistic-stylistic and national priorities of the development of this performing phenomenon in the culture of the past and present. Scientific novelty of the obtained results. For the first time in musicology: – the mission of the art of soprano as a performing phenomenon is highlighted, which through timbre-image personifies the female hypostasis of the world and generalizes the artistic visions of women into a crosscutting archetype of world culture; – the comparison of the art of soprano in the context of the national traditions of Europe and China is carried out, which outlined the historical and cultural landscapes of their development, which allows us to rely on mental mechanisms in the process of singers' assimilation of a "foreign" culture; – the path to the interpretation of foreign-language vocal compositions is substantiated through the method of deciphering musical and poetic symbolism, which expresses the cognitive component of performing creativity; – the semantics of the timbre personification of the timbre-role of the soprano in the context of the national-stylistic representation of the Ukrainian and Chinese worldview are revealed; – the features of vocal lyrics in the compositions of the symbolist direction are revealed through gender characteristics; – the archetypes of female images in chamber-vocal genres of Ukrainian and Chinese music are generalized.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сюн Яхуань. Поетика солоспівів Бориса Лятошинського в аспекті тембрової персоніфікації співацького голосу. Аспекти історичного музикознавства. 2022. Вип. XXIX. С. 120-142.
- Сюн Яхуань. Музична символіка у дзеркалі вокально-виконавської поетики (на матеріалі вокального циклу «Настрої» Лесі Дичко). Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіка та теорії і практики освіти.

Харків. 2023. Вип. 69. С. 87-103.

- Сюн Яхуань. Сопрано як феномен мистецької репрезентації образу людини в європейській та китайській традиції. Аспекти історичного музикознавства. Харків. 2023. Вип. XXXIII. С. 86-110.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповалова Людмила Володимирівна
2. Liudmyla Sharovalova

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9407-7337

Додаткова інформація: Web of Science ResearcherID AAY-8135-2021

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гіголаєва-Юрченко Вікторія Олександрівна
2. Viktoriya Gigolayeva-Yurchenko

Кваліфікація: к.мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8137-487X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заверуха Олена Леонідівна

2. Olena Zaverukha

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8860-6335

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Александрова Оксана Олександрівна

2. Oksana Aleksandrova

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5106-8644

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романюк Ірина Анатоліївна

2. Iryna Romaniuk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7900-5960

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гребенюк Наталія Євгеніївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гребенюк Наталія Євгеніївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна